

ביקור בבית ספר שעבורו המושגים "שונות", "קבלת האחר", "האחר הוא אני" מיושמים הלכה למעשה.

מאת: יהב ישראל ומיקי אופיר

אחת ממטרותיה של תוכנית רג"ב (ראש גדול בהוראה) היא להפגיש את הסטודנטים עם מסגרות חינוך שונות כדי לפתח תפיסת עולם הנבנית על היבטים מגוונים של תפקיד המורה והמחנך. על כן, יוצאים הסטודנטים במהלך לימודיהם לסטורים מחוץ למכללה ופוגשים אנשי חינוך אשר מאירים זרקור אל עשייתם הייחודית ומניעים את הסטודנטים לחשיבה על מהות ההוראה ותפקיד המורה בהקשרים אישיים-חברתיים-תרבותיים.

הפעם יצאנו לבית ספר יסודי רב-תחומי "אשכולות" בראשון לציון כדי לפגוש אנשי חינוך המסורים לרעיון חברתי חשוב: שילוב אוכלוסיות עם צרכים מיוחדים בחברה ובקהילה. בבית הספר משולבים כ-30 ילדים המגיעים מהעיר ומחוצה לה ונמצאים על רצף של נכויות גופניות: משיבה על כסאות גלגלים, הליכונים ועד תנועה עצמאית של ילדה נמוכת קומה ועיוור. הילדים לומדים במסגרת כיתות קטנות של החינוך המיוחד ומקבלים טיפולים של אנשי מקצוע (פיזיותרפיסטים, מרפאים בעיסוק, קלינאי תקשורת ועוד) ובנוסף משולבים במהלך כל היום בכיתות הרגילות ולומדים את מקצועות הליבה יחד עם שאר תלמידי בית הספר בליווי של סייעות המתווכות עבורם בהתאם לצורך את הנלמד. השילוב מתקיים באופן מלא גם בפעילויות החברתיות והערכיות של בית הספר: מופע בטקסים, יציאה לטיולים, חברות בוועדות שונות והשתתפות במערך בית ספרי - לכל תלמיד תפקיד.

שמענו מאת מנהלת בית הספר, הגב' אתי אופק, ומרכזת החינוך המיוחד, הגב' רינת ברוך-אשל, על התגייסות הצוות החינוכי לשילובם של התלמידים באופן מיטבי ובהתאם לכישרונותיו של כל אחד ואחת מהם, כגון, ציור באמצעות הפה למי שאוהבת את האסתטיקה שבאומנות או ריקוד בלהקה למי שניחנה בשמיעה מוזיקלית ויכולת קואורדינטיבית קצבית והדוגמאות רבות. גם המורה לחינוך גופני, הגב' נורית לוי, סיפרה על החוויה שבהוראה לתלמידים המשולבים וניתן היה לשמוע מדבריה עד כמה העבודה עמם מאתגרת מקצועית ומספקת. הפגישה המרגשת של היום הייתה צפיייה בלהקת "יחד", להקה המשלבת תלמידים מכיתות ה'ו' יחד עם תלמידים מהחינוך המיוחד בהנחייתה של הגב' מרטין ראוך, מורה למחול בבית הספר, אשר סיפרה על רעיון הקמת הלהקה מתוך החוויה האישית שלה כרקדנית ב"בית הלוחם" בלהקה של רקדנים עם כסאות גלגלים <http://goo.gl/3Aj1Fn>

כשנכנסנו לאולם הספורט לצפות בהופעה של להקת "יחד" לא כל כך ידענו למה לצפות. ראינו ילדים עם נכויות שונות לצד ילדים מכיתות ו' מתכוננים להופעה. איך ילד בכיסא גלגלים יכול לרקוד? איך ילדה עם הליכון מסוגלת לבצע תנועות ריקוד? אני יכולה לומר שהופעתנו בגדול! מהרגע שהחלה להתנגן המוזיקה והילדים החלו לרקוד, כך הדמעות החלו לנזול. התרגשנו מאוד לראות את הבלתי מצופה: כיצד ילדים עם מגבלות מסוגלים לרקוד ולשיר ולהשתלב עם שאר הילדים. נדהמנו לראות את השילוב בין הילדים המשולבים לבין הילדים מכיתות ה' ו' אשר מצביע על ערך מאוד חשוב בחיינו קבלת השונה ממך.

בהמשך הסטודנטים הזמינו את כל הילדים המשולבים לפעילות גופנית מהנה וחוויתית המותאמת ליכולותיהם בשלל תחנות צבעוניות כמו: הקפצת כדורים על סדין, משחק זיכרון-ספורט, באולינג, הפלת קונוסים מספסל, קליעות למטרות שונות: כדורי טניס לקונוסים, טבעות לקונוסים, כדורים לחישוקים תלויים ושקיות אפונים לדלי. כל ילד קיבל סיוע ועידוד מילדי הלהקה, מהסייעות ומהסטודנטים בתחנה וכמובן הזדמנות להצלחה בזכות גמישות ונגישות שונה בהתאם ליכולת האישית.

הפעילות עם הילדים המשולבים דרשה מאתנו יצירתיות וחשיבה רגשית. לדעת לבחור תחנות מתאימות שיביאו את הילדים להצלחה בביצוע. היה מרגש ובלתי שגרתי לראות כיצד הילדים מתמודדים עם המשימות בתחנות השונות ואת העזרה ההדדית ביניהם. לראות איך הם שמים בצד את המגבלה המסוימת ומצליחים להפתיע את כולנו ובעיקר את עצמם. כמו למשל הדרך בה ילד עיוור הצליח לאחוז את הסדין ולהקפיץ את הכדור ולעזור לחברי הקבוצה שלא ייפול. החיוך שליווה את חווית ההצלחה רק חיזק את החשיבות שיש לפעילות משלבת שכזו. הפעילות עם הילדים המשולבים דרשה מאתנו יצירתיות וחשיבה רגשית. לדעת לבחור תחנות מתאימות שיביאו את הילדים להצלחה בביצוע. היה מרגש ובלתי שגרתי לראות כיצד הילדים מתמודדים עם המשימות בתחנות השונות ואת העזרה ההדדית ביניהם. לראות איך הם שמים בצד את המגבלה המסוימת ומצליחים להפתיע את כולנו ובעיקר את עצמם. כמו למשל הדרך בה ילד עיוור הצליח לאחוז את הסדין ולהקפיץ את הכדור ולעזור לחברי הקבוצה שלא ייפול. החיוך שליווה את חווית ההצלחה רק חיזק את החשיבות בפעילות משלבת שכזו.

כדי שהסטודנטים יצאו עם עקרונות חשובים לשילובם של תלמידים עם צרכים מיוחדים בשיעורי החינוך הגופני נערכה סדנא עם מנהל בית הספר "התומר" בנס ציונה. מר שלומי אירים, אשר בעברו היה כדורגלן ומורה לחינוך גופני עם התמחות בחינוך המיוחד, הדגים לסטודנטים באמצעות משחקים שונים כיצד ניתן להתאים פעילויות שונות בשיעור לילדים עם לקויות שונות של למידה או לקויות תנועתיות באופן שיעצים אותם ויאפשר להם להצליח בשיעור.

המפגש עם מנהל בית הספר "התומר" מר שלומי אירים היה מאוד מעניין ומלמד. שלומי המחיש לנו את תחושותיהם של ילדים עם צרכים מיוחדים העלולות להתעורר בשיעור גופני באמצעות משחקים רלוונטיים כאשר אנחנו הסטודנטים לקחנו חלק. יכולנו להשוות את הדרך בה אנו השתתפנו לעומת דרכים שונות ואולי אף לא מוכרות שילדים עם צרכים שונים יכולים להגיב. נפתח בפנינו ממד חדש שאנו צריכים לקחת בחשבון כאשר אנו בונים שיעור חינוך גופני. שלומי חידד בפנינו את חשיבותו הגדולה של שיעור בחנ"ג, כמה כוח יש בידינו להעצים ילד בעל צרכים מיוחדים, לאפשר לו להוכיח את יכולתו לאפשר לו להצליח.

בסיכום היום אפשר היה להרגיש באוויר, גם ללא מילים, את הקסם שבמפגש לפני ואחרי ואיך החומות נופלות והסכרים נפרצים והזכות להיות שותפים לפעילות שמחברת אנשים – מייתרת את השאלה מהו תפקיד המורה בהקשר חברתי-מוסרי-ערכי כי הדגמה אחת שווה אלף מילים!

בסיומו של היום התעוררו בקרבנו המון מחשבות ותובנות שונות כמו למשל: שביום הזה זכינו להיפגש על ילדים מיוחדים שנהנים מהחיים לא פחות מאתנו למרות הקשיים. למדנו שכשאתה נותן לאחר אתה מקבל לא פחות ממנו – תחושת סיפוק ענקית, למידה מהאחר ופתיחות לקבל את השונה. למדנו שהחינוך הגופני מפגיש ונותן הזדמנות שווה לכל אחד ללא שום תנאי וסייג! ושבידינו כוח רב כשאנשי חינוך בכלל וחינוך גופני בפרט להעניק את הזדמנות שווה לכל ילד להוכיח את עצמו ולגרום לו לחוויית הצלחה. כי כשאתה נותן אתה מקבל בחזרה!